

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

07 februarie 2023

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Cobzac Elena, Plămădeală Ghenadie, Catan Liliana, Boico Victor

judecând în ședință, fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de către avocatul Hedeș Daniela în numele succesorului părții vătămate Boța Marina și de către avocatul Luca Alexandru în numele inculpatului, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 octombrie 2022 și a sentinței Judecătoriei Chișinău /sediul Buiucani/ din 11 iunie 2021, în cauza penală privind-l pe

Popescu Ion XXXXX, născut la XXXXX, originar din XXXXX, domiciliat în XXXXX.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 06.03.2020 – 11.06.2021 (prima instanță);
2. 02.07.2021 – 11.10.2022 (instanța de apel);
3. 19.12.2022 – 07.02.2023 (instanța de recurs ordinar).

Asupra admisibilității în principiu a recursurilor ordinare în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău /sediul Buiucani/ din 11 iunie 2021:

Popescu Ion a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 650 u.c. ceea ce constituie 32 500 lei.

S-a admis în principiu acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Cerasa Gabriele și succesorul părții vătămate Boța Marina, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor prejudiciilor material, moral și a cheltuielilor de asistență juridică să se pronunțe instanța civilă.

S-a respins cererea procurorului cu privire la încasarea din contul inculpatului a cheltuielilor suportate în urma efectuării raportului de expertiză judiciară în mărime de 320 lei.

1.1 Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că, Popescu Ion la 07.07.2019 aproximativ ora 08:30 min., conducând automobilul de model „Opel Vectra”, cu numere de înregistrare XXXXX, se deplasa pe str. Mitropolit Gavriil Bănulescu- Bodoni, din direcția str. Petru Rareș, în direcția bd. Ștefan cel Mare și

Sfânt, la intersecția cu str. Alexandru cel Bun, mun. Chișinău, nu a manifestat prudență sporită la trafic și nu a ținut permanent seama de împrejurări, de totalitatea factorilor ce caracterizează condițiile rutiere, intensitatea și nivelul de organizare a traficului rutier de care trebuie să țină cont fiecare conducător la determinarea vitezei necesare deplasării în siguranță, determinarea benzii de circulație și modului de conducere a vehiculului, nu a apreciat corect situația rutieră reală pe drum în care se afla automobilul în momentul respectiv, prin ce a încălcat Hotărârea Guvernului nr. 357/2009 cu privire la aprobarea Regulamentului circulației rutiere, emisă în scopul executării prevederilor articolului 37 din Legea nr.131/2007, privind siguranța traficului rutier și anume: cerințele pct.3 din Regulamentul circulației rutiere, conform cărora, „participanții la trafic sânt obligați să respecte regulile de circulație, semnificația mijloacelor de semnalizare rutieră, semnalele și indicațiile agentului de circulație, condițiile tehnice ale prezentului Regulament și prin acțiunile lor să nu cauzeze prejudicii altor participanți la trafic, să nu-i expună pericolului, precum și să nu creeze neîntemeiat obstacole circulației care ar depăși pe acele care sânt provocate de circumstanțe iminente”, contrar prescripției pct. 20 subpct. 1) din Regulamentul circulației rutiere, potrivit căruia, „semnalul de culoare roșie interzice trecerea, astfel la semnalul roșu al semaforului (cu excepția celui reversibil) vehiculele vor fi oprite înaintea liniei de oprire (marcajul 1.12), înaintea indicatorului 5.73) sau înaintea trecerii marcate pentru pietoni, iar în lipsa acestora - imediat înaintea semaforului. Dacă semaforul este suspendat deasupra sau plasat pe cealaltă parte a intersecției, în lipsa liniei de oprire (indicatorului 5.73) sau a trecerii marcate pentru pietoni, vehiculele vor fi oprite în fața intersecției, fără a crea obstacole pietonilor”, reglementările pct. 45 subpct. 1) din Regulamentul circulației rutiere, în acord cu care, „1) Conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de următorii factori: a) starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția: h) dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase: c) starea tehnică a vehiculului și particularitățile încărcăturii: d) situația rutieră. 2) În cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului”, inclusiv dispoziția articolul 22 din Legea nr. 131/2007 privind siguranța traficului rutier, care la alin.(4) stipulează că „Participanții la trafic sânt obligați să manifeste un comportament care să asigure fluenta și siguranța traficului, să nu periclitizeze siguranța unor alți participanți la trafic”, art. 23 alin.(3) lit. a) din aceeași Lege, conform cărora „conducătorul de autovehicul este obligat să cunoască și să respecte Regulamentul circulației rutiere” și drept urmare, a intrat în intersecția str. Mitropolit Gavriil Bănulescu- Bodoni cu str. Alexandru cel Bun, mun. Chișinău, la culoarea roșie a semaforului, astfel în rezultat s-a ciocnit cu automobilul de model „Peugeot 108”, cu numere de înmatriculare XXXXX, condus de Cerasa Gabriele, care se deplasa pe str. Alexandru cel Bun, din direcția str. Alexandr Pușkin, în direcția str. Maria Cibotari, având inclusă la semafor culoarea verde.

În rezultatul accidentului rutier lui Cerasa Gabriele, conform raportului de expertiză judiciară nr. 201902D1790 din 21.08.2019, s-a constatat: traumatism asociat; traumatism toracic închis manifestat prin fractura sternului și a coastei opt pe dreapta, contuzie pulmonară bilaterală și pneumotorace minor dreapta, care au fost cauzate în rezultatul acțiunii traumatice a unui obiect contondent dur, posibil în timpul și circumstanțele indicate în materialele prezentei cauze penale, ceea ce condiționează dereglarea sănătății de lungă durată și în baza acestui criteriu se califică ca vătămare corporală medie.

Astfel, acțiunile lui Popescu Ion au fost încadrate în baza art. 264 alin. (1) Cod penal – *„încălcarea regulilor de securitate a circulației, conducând mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență o vătămare medie a integrității corporale sau a sănătății.”*

2. Sentința primei instanțe, a fost atacată cu apeluri de către:

2.1 Avocatul Luca Alexandru în numele inculpatului Popescu Ion prin care a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, conform căreia, Popescu Ion să fie achitat din lipsa în acțiunile acestuia a componentei infracțiunii, prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal, invocând că:

- soluția adoptată întră în contradicție cu circumstanțele de fapt, iar probelor acumulate le- au fost dată o apreciere excesiv defavorabilă, fapt ce a lezat drepturile inculpatului de liber acces la justiție și la un proces echitabil. În același timp, probele acumulate denotă lipsa în acțiunile acestuia a componentei de infracțiune;

- deși, instanța la soluționarea cauzei urma să supună unei aprecieri ample și multilaterale toate probele acumulate în raport cu acuzațiile înaintate, în situația din speță, instanța a preluat în întregime poziția acuzatorului de stat, limitându-se la o transcriere formală a acuzațiilor și declarațiilor participanților, fără a le supune unei aprecieri ample și multilaterale, inclusiv a coroborării acestora. La fel, nu s-a ținut cont de divergențele ce nu permiteau tragerea unor concluzii referitoare la vinovăția inculpatului. Mai mult ca atât, circumstanțele care-l dezvinovăteau pe inculpat instanța în unele cazuri le-a trecut prin tăcere, iar în alte cazuri, le-a respins fără cel puțin o motivare;

- la soluționarea cauzei, prima instanță a reținut integral declarațiile părții vătămate Cerasa Gabriele și a martorului Pruteanu Vladimir, totodată recunoscând că aceste declarații sunt contradictorii, în același timp, declarațiile celorlalți participanți, au fost respinse din simplu motiv că ele contravin declarațiilor părții vătămate și martorului Pruteanu V. deși acestea îl dezvinovățesc pe inculpat;

- din declarațiile lui Cerasa Gabriele rezultă că la momentul impactului centura de siguranță, era cuplată, la acest capitol, expertul medico-legal în raportul nr. 201902D1790 din 21.08.2019, a constatat că, cauzarea vătămarilor depistate la Cerasa Gabriele, în condiția cuplării centurii era imposibilă, fapt ce denotă că leziunile corporale au fost cauzate în alte circumstanțe, neconstatate în cadrul cercetării judecătorești;

- caracterul (mecanismului) cauzării vătămarilor corporale, în mod imperativ, urmează să fie stabilit printr-o expertiză medico-legală, ce în situația din speță ar însemna că expertul medico-legal, urma să se expună, referitor la posibilitatea sau imposibilitatea provocării leziunilor corporale părții vătămate Cerasa Gabriele, în condițiile accidentului rutier (cu centura cuplată). Prezentarea unei asemenea probe, este în sarcina acuzatorului de stat. Respectiv, acuzarea de stat n-a prezentat o probă admisibilă (raport de expertiză medico-legală), care indubitabil ar demonstra legătura de cauzalitate între accident și leziunile corporale cauzate lui Cerasa Gabriele, iar raportul de expertiză medico-legală nr. 201902D1790 din 21.08.2019, îl dezvinovățește pe inculpat;

- declarațiile părții vătămate nu puteau fi reținute în susținerea acuzațiilor, or în primul rând, Cerasa Gabriele a fost interesată în dezvinovățirea sa, mai mult ca atât, declarațiile acesteia intră în contradicție cu cumulul de probe, or fiind audiată, ultima invocă, că până la impact a staționat la culoarea roșie a semaforului, în spatele la încă două automobile, iar ulterior schimbului semnalului, împreună cu aceste a/m a reînceput deplasarea, aceste declarații contravin declarațiilor martorilor, or chiar și martorul acuzării Pruteanu Vl., a relatat că alte a/m în afară de cel al părții vătămate nu erau;

- declarațiile martorului acuzării Pruteanu Vl, la fel nu puteau fi puse la baza soluției adoptate, din cauza multiplelor contradicții;

- declarațiile martorului acuzării Sîrbu D., combat atât declarațiile părții vătămate, cât și declarațiile martorului Pruteanu Vl. deoarece acestea denotă că până la lovitură, pe str. Alexandru cel Bun, atât pentru Pruteanu Vl., cât și pentru partea vătămată Cerasa Gabriele era conectată culoarea roșie a semaforului, ce confirmă faptul deplasării inculpatului Popescu Ion, la culoarea verde;

- martorul Bulicanu V., a relatat că în momentul impactului, un a/m ce se deplasa pe str. Bănulescu Bodoni, vira la dreapta pe str. Alexandru cel Bun, circumstanță ce indica la faptul că pe str. Bănulescu Bodoni se mai deplasau la acel moment automobile la culoarea verde a semaforului;

- martorul Popescu Liuba a relatat că la momentul impactului, împreună cu nepoțica minoră se afla pe bancheta din spate a a/m „Opel Vectra” condus de soțul său Popescu Ion. Întrând în intersecția str. B. Bodoni cu str. Alexandru cel Bun, a/m lor a fost tamponat de către un a/m de culoare neagră, ce se deplasa pe str. Alexandru cel Bun. La momentul tamponării, pentru circulația pe str. B. Bodoni, ardea culoarea verde a semaforului, iar imediat după producerea impactului, pe banda stângă a str. Bănulescu Bodoni a mai trecut un a/m de culoare albă;

- declarațiile ultimilor trei martori, coroborează cu cumulul de probe, întru cât veridicitatea acestora nu poate crea careva dubii, însă instanța nu le-a dat o apreciere corectă. Atât la faza de urmărire penală, cât și a cercetării judecătorești, inculpatul Popescu Ion, fiind audiat a depus declarații consecvente și veridice, ce coroborează cu cumulul probelor administrate;

- constatările primei instanțe, care s-a limitat numai la transcrierea acuzațiilor

au un caracter pur declarativ ,or nici una din încălcările inserate în rechizitoriu nu se regăsește în acțiunile lui Popescu Ion.

2.2 Succesorul părții vătămate Cerasa Gabriele - Bota Marina prin care a solicitat casarea parțială a sentinței în partea ce ține de admiterea în principiu a acțiunii civile, cu pronunțarea unei noi decizii potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care acțiunea civilă depusă în cadrul cauzei penale să fie admisă integral, invocând că:

- întreg prejudiciul material solicitat a fost probat prin probe anexate la dosar, a depus o acțiune civilă bazată concret pe acte și nu a înaintat sume exorbitante sau nejustificate;

- argumentarea instanței de judecată precum că la materialele cauzei nu sunt anexate în original materialele care confirmă costul recondiționării autovehiculului Peugeot 108 cu număr de înmatriculare XXXXX, a cheltuielilor de asistență juridică, fiind necesară și atragerea în procesul de recuperare a prejudiciului și compania de asigurări „Moldasig” SA, a considerat că sunt doar niște pretexte în vederea nedorinței nesoluționării pe fond a acțiunii civile. Materialele care confirmă costul recondiționării autovehiculului Peugeot 108 cu număr de înmatriculare XXXXX au fost anexate la dosar în copie certificată, originalul fiind prezent la succesorul părții vătămate. Instanța la examinarea acțiunii civile, la examinarea materialelor cauzei, dacă avea careva dubii vizavi de autenticitatea acestora putea să verifice actele în original sau să solicite actele în original de la succesorul părții vătămate, ceea ce în mod neîntârziat le prezenta. Bonul de plată a serviciilor de asistență juridică sunt anexate în original;

- argumentarea vizavi de atragerea în proces a companiei de asigurări „Moldasig” SA o găsește neîntemeiată așa cum procedura penală are limite bine definite în ceea ce ține de depunerea unei acțiuni civile în cadrul unei cauze penale.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 octombrie 2022:

S-a respins apelul declarat de către avocatul Luca Alexandru în numele inculpatului Popescu Ion ca fiind nefondat.

S-a admis apelul declarat de succesorul părții vătămate Cerasa Gabriele – Bota Marina, s-a casat parțial în latura civilă sentința, s-a pronunțat în această parte o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care:

S-a încasat de la Popescu Ion în beneficiul succesorului părții vătămate Cerasa Gabriele – Bota Marina suma de 2 000 lei cu titlu de despăgubire pentru prejudiciu moral cauzat prin infracțiune.

În rest, s-au menținut prevederile sentinței.

3.1 Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că:

3.1.1 Cu referire la apelul depus de avocatul Luca Alexandru în numele inculpatului Popescu Ion, instanța de apel a indicat că prima instanță a stabilit în mod corect situația de fapt și vinovăția inculpatului care a fost dovedită cu certitudine și fără echivoc, dând faptei săvârșite încadrarea juridică corespunzătoare

materialului probator administrat.

Aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală sus-indicată și care au fost corect apreciate, respectându-se prevederile art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor.

Instanța de apel a menționat că deși inculpatul Popescu Ion vina în comiterea infracțiunii imputate nu a recunoscut-o, vinovăția acestuia se confirmă prin cumulul probelor administrate, care sunt pertinente, concludente, utile și veridice și coroborează între ele.

Instanța de apel a constatat o motivare amplă și temeinică a sentinței pronunțate cu privire la procesul de evaluare și apreciere a probelor prezentate de părți în raport cu fapta incriminată prin rechizitoriu inculpatului Popescu Ion, astfel fiind în corespundere cu exigențele articolului 6 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Instanța de apel a remarcat că inculpatul nu a manifestat o prudență sporită la trafic, a încălcat regulile de securitate a circulației stabilite prin Regulamentul Circulației Rutiere, iar ca urmare, în rezultatul accidentului produs, lui Cerasa Gabriele care se afla la volanul automobilului de model „Peugeot 108”, cu numere de înmatriculare XXXXX, i-au fost cauzate vătămări corporale sub formă de: traumatism asociat; traumatism toracic închis manifestat prin fractura sternului și a coastei opt pe dreapta, contuzie pulmonară bilaterală și pneumotorace minor dreapta, care au fost cauzate în rezultatul acțiunii traumatice a unui obiect contondent dur, posibil în timpul și circumstanțele indicate, care condiționează dereglarea sănătății de lungă durată și în baza acestui criteriu se califică ca vătămare corporală medie.

În continuare, instanța de apel a menționat că a apreciat critic argumentele avocatului indicate în apelul depus privind achitarea inculpatului, or conform procesului-verbal de cercetare a locului accidentului rutier cu schița accidentului rutier din 07.07.2019, a fost stabilit că, accidentul a avut loc în intersecția str. Bănulescu Bodoni cu str. Alexandru cel Bun, mun. Chișinău, cu implicarea mijloacelor de transport de model: ”Opel Vectra” cu n/î XXXXX, condus de Popescu Ion, care se deplasa pe str. B. Bodoni din direcția str. P. Rareș spre str. Ștefan cel Mare și automobilul de model Peugeot 108 n/î XXXXX condus de Cerasa Gabriele, care se deplasa pe str. Alexandru cel Bun din direcția str. A. Pușkin spre str. M. Cibotari. În urma examinării automobilului de model ”Opel Vectra” cu n/î XXXXX, a fost constatată deteriorarea barei de protecție din față, capota, aripile laterale din față, farurile din față, airbag 2. În urma examinării automobilului de model Peugeot 108 n/î XXXXX, a fost constatată deteriorarea ambelor uși laterale din dreapta, pragul lateral din dreapta, janta față dreapta, airbag 2 (f.d.21-31).

Astfel, se reține că la faza de urmărire penală atât inculpatul cât și avocatul nu au înaintat careva obiecții asupra procesului verbal de cercetare a locului accidentului rutier din 07.07.2019 și schiței accidentului rutier din 07.07.2019.

Totodată, instanța de apel a atestat că potrivit Raportului de expertiză judiciară nr.201902D1790 din 21 august 2019, în urma examinării medico-legale a documentelor medicale pe numele lui Cerasa Gabriele s-a constatat: traumatism asociat, traumatism toracic închis manifestat prin fractura sternului și a coastei opt pe dreapta, contuzie pulmonară bilaterală, și pneumotorace minor pe dreapta, care au fost cauzate în rezultatul acțiunii traumatice a unui obiect contondent dur, posibil în timpul și circumstanțele indicate, condiționează dereglarea sănătății de lungă durată și în baza acestui criteriu se califică ca vătămare corporală medie (f.d.52-53). Vătămarile corporale fiind depistate la internarea părții vătămate în instituția medicală, unde a fost transportat îndată după accidentul rutier.

La fel, conform informației parvenite de la IM "Lumteh" REI, prin care informează că la data de 07.07.2019, în intervalul de timp 08:30 min. și 09:30 min., obiectivul de semafoare de la intersecția străzilor Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni și str. Alexandru cel Bun, mun. Chișinău, a funcționat conform graficului, dereglări și defecțiuni nu au fost depistate (f.d.75-80).

Relevante sunt și declarațiile martorului Pruteanu Vladimir care a comunicat că la intersecția cu strada pietonală au coborât pasageri, în timpul acesta în fața sa mai era un automobil de culoare neagră, pe str. Alexandru cel Bun ardea culoarea verde a semaforului din direcția care se deplasa el. Apoi, a auzit o lovitură înainte de a trece intersecția, s-au tamponat 2 automobile.

Totodată, vinovăția inculpatului Popescu Ion în comiterea infracțiunii imputate se mai confirmă prin cumulul probelor administrate, care sunt pertinente, concludente, utile și veridice și coroborează între ele, cum ar fi: declarațiile părții vătămate Cerasa Gabriele, martorilor Pruteanu Vladimir și Sîrbu Daniela, depozițiile cărora deși conțin careva divergențe neesențiale confirmă cu certitudine deplasarea automobilului condus de către partea vătămată la culoarea verde a semaforului, iar depozițiile inculpatului Popescu Ion și a soției acestuia Popescu Liuba nu pot fi puse la baza achitării inculpatului, de asemenea vinovăția se probează prin raportul de expertiză judiciară și procesul verbal de cercetare la fața locului menționate anterior.

De asemenea, partea apărării în susținerea poziției sale a menționat faptul că din declarațiile lui Cerasa Gabriele rezultă că la momentul impactului centura de siguranță era cuplată. În acest sens, expertul medico-legal în Raportul nr. 201902D1790 din 21.08.2019, a constatat că cauzarea vătămarilor depistate la Cerasa Gabriele, în condiția cuplării centurii era imposibilă. Nu poate cunoaște, în ce condiții i-au fost cauzate leziunile corporale depistate la Cerasa Gabriele, însă aceasta nici nu poate fi pusă în sarcina lor, ultima fiind obligațiunea acuzării. Una este cert, că raportul dat de expertiză, denotă că leziunile corporale care au fost puse la baza încadrării juridice imputate inculpatului, nu au fost cauzate în alte circumstanțe decât cele ce servesc obiect al prezentei cauze. Deci, faptul cuplării centurii de siguranță sau necuplării acesteia nu constituie temei pentru a constata lipsa faptei infracționale în acțiunile inculpatului.

În lumina celor expuse, instanța de apel a conchis că materialele anexate și

cercetate în cadrul examinării cauzei penale au dus la constatarea faptei prejudiciabile și identificarea făptuitorului, și nu au fost stabilite careva împrejurări pentru a exclude careva probe sau a nu le considera pertinente.

3.1.2 Cu referire la apelul depus de succesorul părții vătămate Cerasa Gabriele — Bota Marina, instanța de apel a indicat că, din considerentul că la materialele cauzei nu sunt anexate în original materialele care confirmă costul recondiționării autovehiculului Peugeot 108 număr de înmatriculare XXXXX ce constituie 85 444 lei 61 bani; a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 5 500 lei, fiind necesară și atragerea în procesul de recuperare a prejudiciului și compania de asigurări "Moldasig" SA, conform prevederilor art. 387 alin. (3) Cod de procedură penală, în cazuri excepționale când, pentru a stabili exact suma despăgubirilor convenite părții civile, ar trebui amânată judecarea cauzei, instanța poate să admită, în principiu, acțiunea civilă, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite să hotărască instanța civilă.

Astfel, instanța de apel a conchis că, prima instanță în această parte în mod întemeiat a admis în principiu, acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Cerasa Gabriele și succesorul părții vătămate Boța Marina prin care solicită încasarea din contul lui Popescu Ion în folosul succesorului părții vătămate Boța Marina a prejudiciului material și a cheltuielilor de asistență juridică, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite să hotărască instanța civilă, deoarece nu a fost stabilit în mod incontestabil mărimea prejudiciului material cauzat de inculpat.

Ținând cont de faptul că în prezenta cauză vinovăția inculpatului Popescu Ion a fost demonstrată cu certitudine, iar în rezultatul acțiunilor inculpatului au fost cauzate prejudicii morale, achitarea acestora urmează a fi puse pe sarcina inculpatului, pornind de la faptul legăturii cauzale dintre acțiunile ilegale ale inculpatului și consecințele survenite, în contextul temeiurilor invocate de succesorul părții vătămate Cerasa Gabriele - Boța Marina în sprijinul acțiunii civile înaintate și raportându-le la circumstanțele cauzei, urmările prejudiciabile survenite, la suferințe psihice care au fost suportate de către reclamant, instanța de apel a considerat că urmează a fi satisfăcută cererea civilă în partea încasării din contul inculpatului a prejudiciului moral.

4. Decizia instanței de apel, este atacată cu recursuri ordinare de către:

4.1 Avocatul Luca Alexandru în numele inculpatului, prin care invocând ca temeiuri prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) Cod de procedură penală, a solicitat casarea deciziei, cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel, invocând argumente similare cu cele invocate în apel (pct. 2.1 din prezenta decizie), suplimentar:

- instanța de apel nu s-a expus asupra argumentelor ce țin de leziunile corporale depistate la Cerasa Gabriele, și asupra faptului că era imposibil să fi fost cauzate așa leziuni părții vătămate în condițiile cuplării centurii de siguranță cu a afirmat partea vătămată;

- "constatarea" de către instanțe a legăturii de cauzalitate între accident și

leziunile corporale depistate la Cerasa Gabriele, drept latură obiectivă a componenței de infrațiune, bazată pe ignorarea unei părți a concluziilor raportului de expertiză medico - legală nr. 201902D1790 din 21.08.2019, constituie nu altceva decât o eroare gravă de fapt, în modul în care e expusă în art. 6 pct. 11¹) Cod de procedură penală, *eroare gravă de fapt - stabilirea eronată a faptelor, în existența sau inexistența lor, prin neluarea în considerare a probelor care le confirmau sau prin denaturarea conținutului acestora*, atât instanța de fond cât și cea de apel, nu au intrat în estența acestui argument și nu s-a expus pe marginea lui, ce denotă nesoluționarea fondului cauzei;

- deși atât fapta imputată inculpatului, cât și personalitatea acestuia, permiteau aplicarea față de ultimul a Legii nr. 243/2021 privind amnistia, instanța constatând vinovăția, era obligată să aplice față de inculpat prevederile Legii sus menționate, liberându-l de răspundere penală, astfel instanța de apel nu a făcut uz de această lege fapt ce a viciat soluția adoptată și a încălcat drepturile inculpatului de liber acces la justiție și la un proces echitabil;

4.2. Succesorul părții vătămate, Boța Marina, prin care invocând ca temei prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, a solicitat, casarea deciziei și a sentinței în partea acțiunii civile, cu emiterea în această parte a unei noi decizii prin care să fie admisă acțiunea civilă cu încasarea din contul inculpatului în contul succesorului părții vătămate a prejudiciului material în sumă de 85 444,61 lei, a prejudiciului moral în sumă de 10 000 lei și cheltuielile de asistență juridică în mărime de 5 500 lei, invocând argumente similare cu cele invocate în apel(pct. 2.2 din prezenta decizie), suplimentar:

- în mod eronat este stabilit că la materialele cauzei lipsesc bonurile de plată în original care confirmă achitarea asistenței juridice, de la faza de urmărire penală și cea din cadrul examinării cauzei în fond, așa cum ele au fost anexate în original la acțiunea civilă;

- cuantumul de 2000 lei pentru pagubele sănătății aduse, pentru impertinența inculpatului, pentru lipsa de compasiune pentru vătămarile corporale cauzate victimei, este un cuantum mic și disproporționat cu suferințele morale la care victima cât și succesorului victimei au fost supuși;

- prejudiciu moral a fost probat inclusiv prin comportamentul indiferent al inculpatului, care nici măcar nu s-a interesat de starea victimei barem să o ajute financiar, și suma de 10 000 lei drept compensație morală nu este excesivă în coraport cu fapta și consecințele produse urmare faptei;

5. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală:

5.1 La recursurile ordinare declarate, a depus referință procurorul în secția judiciar – penală a Procuraturii Generale, prin care a solicitat ca recursurile să fie declarate inadmisibile ca fiind vădit neîntemeiate și lipsite de temeiuri legale, indicând că, instanța de apel just a constatat circumstanțele de drept și de fapt ale cauzei, corect a menținut sentința în partea condamnării inculpatului în baza art. 264

alin. (1) Cod penal și just a reținut admiterea parțială a acțiunii civile.

5.2 La recursul ordinar declarat de către avocatul Hedeș Daniela în numele succesorului părții vătămate Boța Marina, a depus referință avocatul Luca Alexandru în numele inculpatului, prin care a manifestat dezacordul cu recursul declarat, a solicitat respingerea recursului ca inadmisibil deoarece: nu îndeplinește cerințele de formă și de conținut, or, acesta contrar exigențelor prevăzute de art. 430 Cod de procedură penală; nu rezultă în ce constă problema de drept și importanța generală abordată în cauza dată; temeiurile invocate de recurent nu se încadrează în cele prevăzute de art. 427 Cod de procedură penală; recursul nu abordează probleme de drept de importanță generală pentru jurisprudență.

5.3 La recursul ordinar declarat de către avocatul Luca Alexandru în numele inculpatului, a depus referință avocatul Hedeș Daniela în numele succesorului părții vătămate Boța Marina, prin care a manifestat dezacordul cu recursul declarat, a solicitat să fie respins din motiv că este neîntemeiat, indicând că, inculpatul avea dreptul să depună în instanță de judecată o cerere prin care să solicite aplicarea amnistiei, fapt ce a nu a făcut, astfel la moment nu este în drept să invoce că i s-a încălcat un drept, or, de acest drept urma singur să facă uz așa cum instanța de judecată nu o poate invoca din oficiu; atât prima instanță cât și instanța de apel a analizat probele și a motivat în mod explicit soluția de condamnare a inculpatului.

6. Judecând recursurile ordinare în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit constată că acestea urmează a fi admise din următoarele considerente.

În speță se constată, că recurenții s-au conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și au declarat recursurile ordinare în termen.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să admită recursul și să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. În vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor. Instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiuni de drept se referă cele ce țin de faptul: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual penal au fost corect aplicate și hotărârea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.

În același context, Colegiul penal lărgit menționează, că hotărârile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței ierarhic superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali-vagi, reprezintă motiv de casare. Colegiul penal constată că aceste prevederi legale deși sunt obligatorii, nu au fost întocmai respectate la judecarea prezentei cauze în ordine de apel.

Din textul recursurilor declarate, se atestă că recurenții critică decizia instanței de apel prin prisma temeiurilor de recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6) și 8) Cod de procedură penală.

Verificând legalitatea deciziei atacate sub aceste aspecte, Colegiul penal lărgit reține că în speță și-a găsit confirmarea temeiul de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

Astfel, Colegiul penal lărgit reține că din conținutul deciziei atacate (vol. II f.d. 184 – 213), rezultă că instanța de apel contrar prevederilor art. 101, 414 Cod de procedură penală, a adoptat soluția în cauză și nu a întreprins toate măsurile de a elucida toate circumstanțele esențiale și a omis să se expună pe următoarele chestiuni esențiale evidențiate în apel și în cadrul judecării cauzei în ordine de apel.

Potrivit apelului declarat de succesorul părții vătămate, Boța Mariana(v. II f.d. 154 – 156), criticându-se sentința primei instanțe, ultima a solicitat admiterea acțiunii civile, invocând că:

„.....Bonul de plată a serviciilor de asistență juridică sunt anexate în original...”.

Anume asupra acestui motiv invocat în apel de succesorul părții, Boța Mariana(v. II f.d. 155), instanța de apel nu s-a pronunțat.

În acest sens, Colegiul penal lărgit menționează că, la materialele cauzei(f.d. v. II, f.d. 34) este anexat bonul de plată – seria PL nr. 006293 prin care se confirmă achitarea serviciilor de asistență juridică.

Astfel, Colegiul penal lărgit consideră că instanța de apel a tras o concluzie pripită privind admiterea apelului declarat de către succesorul părții vătămate, Boța Mariana, în partea prejudiciului moral, fără a efectua și o verificare complexă și obiectivă a motivelor invocate în apel, neinvocând care norme legale permit încasarea prejudiciului moral de către succesorul părții vătămate.

Colegiul penal lărgit conchide că, dacă se constată legalitatea încasării daunei morale, apoi, cuantumul prejudiciului moral stabilit de către instanța de apel – 2000 lei, este unul disproporțional cu suferințele morale la care victima a fost supusă, or, conform art. 219 alin. (4) Cod de procedură penală: *”La evaluarea cuantumului despăgubirilor materiale ale prejudiciului moral, instanța de judecată ia în considerare suferințele fizice ale victimei, gravitatea și persistența suferințelor psihice, inclusiv legate de incapacitatea de a se apăra pe sine ori alte persoane, prejudiciul agrement sau estetic, pierderea speranței în viață, pierderea onoarei prin defăimare, suferințele psihice provocate de decesul rudelor apropiate etc.”*

Prin jurisprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit o serie de principii, printre care se numără: principiul echității, principiul nevoii sociale, și principiul (ne)îmbogățirii fără just temei. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit, în cauza Tolstoy Miloslovsky c. Regatul Unit, ca despăgubirile trebuie să prezinte un raport rezonabil de proporționalitate cu atingerea adusă, având în vedere, totodată, gradul de lezare a valorilor social ocrotite, intensitatea și gravitatea atingerii adusă acestora.

În partea prejudiciului material, Colegiul penal lărgit conchide că, instanța de apel întemeiat a menținut sentința primei instanțe prin care s-a admis în principiu acțiunea civilă în această parte, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor prejudiciului material să se pronunțe instanța civilă pentru a fi atras în procesul de recuperare a prejudiciului și compania de asigurări "Moldasig" SA.

Colegiul penal lărgit mai statuează că potrivit jurisprudenței constante a CtEDO, expuse în cazurile aplicării art. 6 al Convenției, s-a conchis că o hotărâre motivată demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul procesului penal (Suominen c. Finlandei (2003) §37, Kuznetsov și alții c. Rusiei (2007) §85).

De asemenea, în hotărârea CtEDO în cauza Helle împotriva Finlandei, 19 decembrie 1997, pct. 60, se reține că noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă care nu și-a motivat decizia, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară fie prin alt mod, să fi examinat totuși în mod real chestiunile esențiale supuse atenției sale.

În continuare, Colegiul penal lărgit indică prevederile art. 2 alin. (4) din Legea nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, conform căroră: *„În privința persoanei care refuză încetarea procesului penal, conform alin.(1)–(3) din prezentul articol, instanța de judecată, la pronunțarea sentinței, poate hotărî încetarea procesului penal dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată, inculpatul întrunește criteriile stabilite la art.1 și nu cade sub incidența art.6.”*

Astfel, Colegiul penal lărgit constată că instanța de apel a omis să se expună asupra aplicabilității prevederilor Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, în privința inculpatului Popescu Ion.

Ne pronunțarea instanței de apel asupra tuturor motivelor relevante invocate în apel echivalează cu nerezolvarea fondului apelului și a fondului cauzei, în acest caz, decizia atacată urmează a fi casată, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, întrucât asemenea erori judiciare nu pot fi corectate de către instanța de recurs ordinar.

În consecință, Colegiul penal lărgit atestă că instanța de apel nu a clarificat aspectele esențiale descrise, prin ce a fost afectată soluția adoptată, or, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor indicate în apel, decizia instanței de

apel nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, astfel recursurile declarate urmează a fi admise, iar decizia instanței de apel casată total, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanța de apel în alt complet de judecată.

7. La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de dispozițiile art. 436 Cod de procedură penală, care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul cuvenit și în strictă conformitate cu prevederile Legii procesual penale – asupra motivelor esențiale indicate în cererea de apel și chestiunile esențiale supuse atenției sale, și în măsura competenței sale asupra motivelor din recursul ordinar declarat, nominalizate în prezenta decizie, să țină cont de toate circumstanțele de fapt și de drept ale cauzei, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date, să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, și în dependență de circumstanțele constatate, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală și jurisprudența CtEDO.

8. În conformitate cu prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

D E C I D E :

Admite recursurile ordinare declarate de către avocatul Hedeș Daniela în numele succesului părții vătămate Boța Marina și de către avocatul Luca Alexandru în numele inculpatului, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 octombrie 2022, în cauza penală privindu-l pe **Popescu Ion XXXXX**, cu dispunerea rejudecării cauzei de către Curtea de Apel Chișinău în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac.

Decizia motivată semnată la 28 februarie 2023 și pronunțată la 16 martie 2023.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecătorii

Cobzac Elena

Plămădeală Ghenadie

Catan Liliana

Boico Victor